

жень заважає недостатнє фінансування. Одна з проблем полягає у відсутності чіткого розмежування в бюджеті засобів на виконання органами влади на місцях власних і делегованих повноважень. До того ж, нерідко на місцях не дотримуються деяких положень Конституції і Закону про місцеве самоврядування. Так, органи місцевого самоврядування часом приймають неправомірні рішення, оскільки не знають, які питання відносяться до виняткової компетенції сесії місцевої ради, як розмежовуються повноваження між радою, головою і виконкомом, за яким принципом має будуватися робота у виконавчому комітеті [5, с. 202].

На думку Р. Балабана, розвитку місцевого самоврядування в Україні перешкоджають три обставини: відсутність розвинутого громадянського суспільства, консервативна (номенклатурна) еліта на місцях, а також слабкість малого і середнього бізнесу [1, с. 25].

Також серйозною проблемою є суттєвий брак якісних кадрів, низька кваліфікація службовців органів місцевого самоврядування. Це призводить до неготовності кадрів сприймати інновації, розробляти й ухвалювати ефективні управлінські рішення, до неефективного використання фінансових ресурсів та неможливості ефективно освоїти субвенції. Нездатність та небажання місцевих чиновників до сприйняття нових технологій розроблення управлінських рішень здебільшого пов'язані з недостатньою поінформованістю про можливості підвищення кваліфікації та програми, що зараз популярні і пропонуються закордонними та вітчизняними партнерами [3, с. 69].

Україна намагається виявляти і одразу вирішувати ці проблеми. Так, в Концепції реформування місцевого самоврядування висвітленні основні проблеми і шляхи їх подолання [4].

Отже, під час проведення реформи місцевого самоврядування виникають безліч проблем, яких Україна намагається ліквідувати шляхом прийняття нормативно-правових актів. Звичайно, що на даний момент виявлено і ліквідовано не всі проблеми, але унормоване місцеве самоврядування можливе тільки тоді, коли будуть відсутні всі недоліки.

Література

1. Балабан Р. До питання про діалектику самоврядування в Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАНУ* / Збірник. Київ: ІПЕНД, 2003. «Політологія і етнологія». Вип. 22. С. 20-28.
2. Ковбасюк Ю.В. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації [Текст] : наук. доп. / [редкол. : Ю.В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В.В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю.В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2014. С. 4.
3. Корнеєва О.В. Основні проблеми проведення реформи децентралізації в Україні у 2014-2018 роках. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 3. С. 68-69.
4. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінет Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р.
5. Сенюшкін Є. Реформування місцевого самоврядування в умовах демократичного транзиту: досвід України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. Вип. 4. С. 200-203.

Стешенко Радміла Юріївна

студентка юридичного факультету

Науковий керівник – к.ю.н., доцент **Наливайко О.І.**

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

КОНСТИТУЦІЯ ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУСПІЛЬНОГО ЛАДУ

Із встановленням нової державності, а саме здобуттям Україною незалежності значну зацікавленість науковців-правознавців зумовило дослідження конституційного формування, організації та здійсненні влади.

Термін конституція, пройшов через тисячолітню історичну еволюцію. Початок зародження Конституції пов'язують з часами Аристотеля, Візантійської імперії Юстиніана, і вже після певного проміжку часу термін з'являється у відомих працях Ш. Монтеск'є («Про дух законів», 1748 р.), Ж.-Ж. Руссо («Про суспільний договір», 1762 р.) В сучасний період Конституція відображає зміст Основного Закону держави, крім тих держав в яких правова система базується на прецедентному праві [1, с. 224].

Майже усі сфери діяльності суспільства охоплює Конституція, тому вона є актом вищої юридичної сили, головною ознакою якої є верховенство права. Конституція це своєрідний гарант прав і

свобод громадян з тісно пов'язаним конституційним положенням щодо прямої дії її норм. Сьогодні у судовій практиці важко знайти судові рішення, яке б ґрунтувалось на нормах конституції.

Але, треба зазначити, що в наш час у судовій практиці майже неможливо знайти хоча б одне рішення суду, яке б ґрунтувалось безпосередньо на нормах конституції.

Є очевидним, що багато статей прямої дії Конституції порушуються. В даному питанні Конституція стане реальним чинником стабільності суспільства і правопорядку тільки якщо її будуть безумовно дотримуватися, а це призведе до більш глибокого втілення в життя вимог, принципів та ідей народовладдя.

Правила та звичаї, які складаються не враховуючи положень Конституції та згідно яких фактично діє влада, ніяк не можуть називатися Конституцією, навіть фактичною.

Якщо розглядати Конституцію, як правовий документ, який має особливе значення в питанні формування, організації та здійснення влади, треба звернути увагу на те, що і в наукових виданнях, і в рішеннях Конституційного Суду України вона пов'язана з проблематикою установчої влади [2, с. 360]. Основний Закон має найвищу силу, тому що він визнається актом установчої влади, яка належить народу.

З питаннями народовладдя, організації та формування влади близько пов'язані питання щодо з'ясування поняття, що є суспільним ладом [3, с. 10-11].

Суспільний лад існує в межах конкретної держави та залежно від форми держави та її типу правління може бути демократичним, а значить, і конституційним, а може бути і кланово-олігархічним, із кримінальним відтінком, а може набувати ще більш загрозливих форм. Якщо досліджувати це питання з позицій діалектики, то і держава, і державний лад існує лише в певному суспільстві, одночасно будучи державно-правовою оболонкою цього суспільства [1, с. 228].

Визначення суспільного, державного та конституційного ладу повинні мати практичний і науковий сенс при розумінні їх у конкретному визначеному аспекті. Всі зазначені поняття діалектично взаємопов'язані та не можуть окремо існувати інакше, ніж теоретичні поняття. В реальному світі вони є частинами єдиного органічного поняття – конституційного, або державного, або суспільного, ладу, залежно від аспекту їх розгляду. Але ж центральним за сенсом для цього єдиного поняття є суспільний лад, як найбільш змістовне та широке поняття. Суспільний лад охоплює всі аспекти життєдіяльності суспільства [3, с. 10-11].

Отже, поняття «конституційний лад» є суто теоретично-понятійною категорією, а в реальному світі у сфері життєдіяльності суспільства і держави є їхніми конституційними засадами. Сам Основний Закон є правовою основою держави та суспільства, суспільного ладу, які побудовані на його засадах.

Згідно з В. Шаповалом, елементами державного ладу є тип державного правління та державного устрою [4, с. 282]. О. Прієшкіна, вживає такий термін, як «конституційний устрій», вважаючи його складовою частиною конституційного ладу. На її думку, для конституційного устрою, властиві формальні принципи організації політичної влади [5, с. 19]. Н. Богданова пов'язує конституційний лад з устроєм держави і суспільства [6, с. 161]. Можна зазначити, що терміни «державний устрій», «державний лад», «конституційний устрій» вживаються довільно та без належного з'ясування їх змісту.

Вважаємо, що поняття суспільного ладу є більш широким поняттям, яке є базовим по відношенню до понять конституційного і державного ладу, тому має сенс використовувати наступне визначення: конституційний лад – це такий суспільний лад, який побудований на конституційних, демократичних засадах, тобто на засадах народовладдя.

Література

1. Анатолій Мацюк «Конституція – права основа суспільного ладу, формування, організації та здійснення влади народу» / *Публічне право* 2014. № 1. С. 224.
2. Максакова Р.М. Сучасні підходи до визначення поняття та змісту установчої влади / *Право та державне управління*. 2010. № 1. С. 7-10.
3. Конституційно-правове забезпечення народовладдя в Україні: [монографія] / Ю.Р. Мірошніченко; За ред. О.Л. Копиленка. Київ: «Фенікс», 2012. 360 с.
4. Основи конституційного ладу України: [навч. посібник] / А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, С.Л. Лисенков, В.В. Медведчук. Москва: Просвещение, 1997. 206 с.
5. Шаповал В.М. Державний лад країн світу / Київ: Український центр Правничий студій, 1999. С. 282.
6. Прієшкіна О.В. Конституційний лад України: Актуальні питання становлення, інституціоналізації та розвитку: [монографія] / Одеса: Фенікс, 2008. 280 с.
7. Богданова Н.А. Система науки конституційного права / Москва, МАУП, 2001. 256 с.